



Fővárosi Ítéltábla

4.Pf.20.635/2021/8.

A Fővárosi Ítéltábla a felperesi jogi képviselő neve ügyvéd (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes1 (felperes címe) felperesnek, a jogtanácsos kamarai jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. május 20. napján kelt 26.G.40.730/2020/27. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, megállapítja, hogy a felek között szerződés számon létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, azt akként nyilvánítja érvényessé, hogy a felperes az árfolyamváltozásból eredő többletköltségeket 195 HUF/CHF árfolyam értékig tartozik viselni.

A felperes másodfokú eljárásban felmerült költségét 50.000 (ötvenezer) forint + áfa, továbbá 219.200 (kétszáztizenkilencezer-kétszáz) forint, míg az alperes költségét 50.000 (ötvenezer) forint + áfa mértékben állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 2007. június 25-én benyújtott kölcsönkérelmét követően az alperes a hitelkérelmet még ugyanezen a napon elbírálta, a szerződéstervezetet a felperes rendelkezésére bocsátotta. A felek aláírták a Megállapodás elnevezésű okiratot és a deviza alapú, változó futamidejű kölcsönszerződés fix összegű törlesztőrészletekkel elnevezésű szerződést. Az utóbbi tanúsága szerint a felperes 120 hónapos induló futamidő mellett 2.740.000 forint kölcsönt vett fel 32.885 forint/hó fix törlesztőrészlet fizetése mellett. A szerződésben a felek a teljes hiteldíjmutatót 8.278 %-ban, az éves induló ügyleti kamatot 7,75%-ban jelölték meg. Az alperes tájékoztatást adott a szerződés egyedi részében arról, hogy az ÁSZF-ben szabályozott törlesztőrészlet-változás a CHF (L)IBOR és a CHF árfolyamváltozásának függvénye. A szerződés részét képezte a 2005. november 23. napjától hatályos MCSK-0501 számú Általános Szerződési Feltétel (ÁSZF) is, melynek 7., 7/A., 9/A. és 9/B. pontját a felek az egyedi kölcsönszerződésben módosították.

Még ugyanezen a napon a felperes mint eladó és az alperes mint vevő biztosítéki célú adásvételi szerződést írt alá a kölcsönszerződéssel megfinanszírozott gépkocsi értékesítésére.

Az alperes a kölcsönszerződés alapján a perben nem álló cég1 Kft. eladó részére 2007. június 29-én átutalt 2.740.000 forint vételárresztletet és megküldte a felperes részére a törlesztőtáblát, ami a kölcsöntőke és az induló ügyleti kamat (induló törlesztőrésztletek) megfizetésének esedékességi időpontjait és induló részleteinek összegét tartalmazta.

Az alperes a DH2 törvény alapján elkészítette az elszámolást, mely felülvizsgált elszámolásnak minősül.

Az alperes 2016. október 7-én kelt levelében a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, melyben a felperes hátralékát 78.859 forintban jelölte meg. A felperes a felmondást követően 2019-ben összesen 394.149 forintot fizetett meg az alperes részére.

[2] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a perbeli szerződés semmis, mivel az alperes nevében eljáró ügynök a szükséges engedélyekkel nem rendelkezett. Kérelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 217. §-ára, 523. § (1) és (2) bekezdésére, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 47. §-ára, 210. § (1) bekezdésére alapította.

Másodlagosan azért kérte a szerződés semmisségének megállapítását, mivel az nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiban foglaltaknak, utalt a Ptk. 200. § (2) bekezdésére is.

Harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy „az induló futamidő az Általános Szerződési Feltételek szerint számított kamat és árfolyamváltozat függvényében módosulhat oly módon, hogy a havi törlesztőrésztletek összege nem, csak száma változik.” szerződési feltétel tisztességtelensége miatt a szerződés részlegesen érvénytelen, ez alapján az alperes nem jogosult az árfolyamkockázatot ráhárítani. Keresetét a Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdésére, a Ptk. 205. § (1), a 207. § (1), a 209. § (1) és a 209/A. § (2) bekezdésére hivatkozva terjesztette elő.

Valamennyi kérelme tekintetében megjelölte az alkalmazni kért jogkövetkezményt is.

Negyedlegesen kérte az alperes kötelezését a kölcsön felhasználásával megvásárolt gépkocsi törzskönyvének kiadására a Ptk. 374. § (2) bekezdés alapján. Állította, hogy a kölcsönszerződés alapján tartozását teljes mértékben megfizette.

[3] Az alperes a kereset elutasítását a felperes perköltségben marasztalása mellett kérte, a keresetet jogalapjában és összegszerűségében is vitatta.

[4] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban újonnan meghozott ítéletével a keresetet elutasította és döntött a perköltség viselése tárgyában.

Az elsődleges kereset körében kiemelte: az alperes az eljárás során okiratokkal bizonyította, hogy a cég1 Kft. az ő ügyleti meghatalmazottjaként járt el, eljárását jóváhagyta, a megbízottja által aláírt kölcsönszerződés alapján a kölcsönt folyósította, így a felek között a szerződés érvényesen létrejött. A jogvita elbírálása szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy rendelkezett-e az alperes engedéllyel az ügynök közreműködéséhez, mivel ennek hiányához a Hpt. a szerződés semmisségének jogkövetkezményét nem fűzi.

Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelmet a Kúria 1/2014. PJE határozatában foglaltakra tekintettel nem találta alaposnak, ugyanis a kölcsön összegét a szerződés forintban tartalmazza, valamint az egyedi szerződés és az ÁSZF 7/A. pontja szerint az OTP deviza külkereskedelmi vételi és eladási árfolyamát alkalmazzák. A kölcsönszerződés tartalmazta a törlesztőrészletek számát és kiszámítható módon azok összegét, esedékességét. Az alperes okirattal bizonyította a kölcsön folyósításának időpontját, valamint a felperes tájékoztatását a törlesztőrészletek esedékességéről, összegéről és a kölcsön folyósításánál figyelembe vett svájci frank árfolyamáról, így mind a kölcsön, mind a törlesztőrészletek CHF-ben kifejezett összege kiszámítható volt.

Nem osztotta az elsőfokú bíróság a felperes álláspontját, miszerint a felek szándéka forint alapú szerződés megkötésére irányult. Mind a szerződés szövegéből, mind a csatolt hiteligénylési kérelemből megállapítható volt a felek deviza alapú szerződés megkötésére irányuló akarata. A szerződés tartalmazta a THM mértékét, melynek nem volt része sem az árfolyam- és kamatkockázat, sem a késedelmi kamat. A szerződés az árfolyamrés feltüntetésének hiánya miatt nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába, a jogalkotó a DH1 törvényben az árfolyamrésből eredő érvénytelenséget kiküszöbölte és az elszámolás a felperes által sem vitatottan a felek között megtörtént.

Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a kölcsönkérelem tanúsága szerint az alperes a felperest már a finanszírozási ajánlatban tájékoztatta arról, hogy a törlesztőrészletek nagysága a deviza eladási árfolyam függvényében a futamidő alatt jelentősen megváltozhat. A Megállapodás 1. pontjában a felperes aláírásával is elismerte: megismerte a finanszírozás valamennyi feltételét és a kölcsönszerződés tervezetét, továbbá azt, hogy valamennyi okiratot megkapott és elismerte, hogy a kölcsön feltételeit tanulmányozta a kölcsönszerződés aláírását megelőzően.

Az ÁSZF 7/A. pontja utolsó rendelkezéséből levonható az a következtetés, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a törlesztőrészlet-változás fizetési módjához az ÁSZF 7. pontja csupán alsó határt rendelt, felső határról nem rendelkezett. Az e pontban található képlet és az azt követő magyarázó szabályok érthetőek és világos tájékoztatást nyújtanak az adós számára, így az átlagos fogyasztónak minősülő felperesnek egyértelműnek kellett lennie, hogy a perbeli ügyletnak árfolyamkockázata van. Az alperes a tájékoztató anyagában a leendő ügyfeleinek tájékoztatást adott az árfolyamkockázatról, valamint a finanszírozási ajánlat végén is felhívta a hiteligénylő figyelmét arra, hogy a devizaárfolyam függvényében a futamidő alatt a törlesztőrészletek nagysága jelentősen megváltozhat, így amennyiben a felperes, mint ajánlatot kérő nem rendelkezik szükséges deviza fedezettel, az árfolyamkockázatot jelent számára.

Az okiratokkal szemben a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes által hivatkozott tájékoztatókat nem ismerte meg, nem vette át, mely bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperesi tájékoztatás megfelelt a vonatkozó jogszabályoknak, jogegységi határozatoknak, valamint az EUB iránymutatásának.

Az elsőfokú bíróság a törzskönyv kiadása iránti kérelmet is alaptalannak találta, mivel a kölcsönszerződésből és az ÁSZF-ből megállapítható, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga a kölcsönszerződés önálló biztosítékaul szolgál, azt csupán a felperes a törlesztési kötelezettsége maradéktalan teljesítésével kaphatja meg. E körben utalt a 2/2020. PJE határozatra.

[5] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, melyben elsősorban annak megváltoztatását, a kérelmének való helyt adó döntés meghozatalát kérte, vagy

közbenső ítélet meghozatalát indítványozta az érvénytelenség vonatkozásában. Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 252. § (2) bekezdésére figyelemmel.

A szerződés alaki érvénytelensége körében hangsúlyozta, hogy a Hpt. többletelemet követel meg a szerződés érvényességéhez az írásba foglaláson kívül, ugyanis csak ügynöki engedéllyel rendelkező személy tud a szerződéssel kapcsolatban annak kockázatáról, jellemző tulajdonságáról megfelelő tájékoztatást nyújtani, ezért azt a Hpt. 2. számú melléklet 12. pont a) pontja szerint csak ügynök jogosult aláírni.

A másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban kiemelte: nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy tényleges alkupozícióba került volna a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései tekintetében, tehát azt a felek egyedileg nem tárgyalták meg. A szerződési feltételeket kizárólag az alperes állapította meg, abba neki beleszólása nem volt.

A harmadlagos kereseti kérelmével, az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatás elmaradásával összefüggésben kiemelte, hogy a szerződés nem rögzítette az árfolyamváltozás korlátlanságát, annak jelentős növekedését és tájékoztatást sem adott az intervenció sávról. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a 93/13. EGK irányelv magyarázatát és az Európai Unió Bírósága (EUB) 51/17. számú ítélete értelmezését figyelmen kívül hagyta. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját, miszerint sem a szerződés, sem az ÁSZF nem szól az árfolyamkockázatról és annak törlesztőrészletre gyakorolt hatásáról, az ügylet kockázatára csupán a svájci frank alapúságot tartalmazó kikötés utal, amely önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak. E tájékoztatás a BH2020. 151. számú eseti döntés értelmében sem minősülhet megfelelő tájékoztatásnak. Rámutatott, hogy az ÁSZF-ben foglalt tájékoztatás és a finanszírozási ajánlat nem elégíti ki az EUB döntéseiben és a 2/2014. PJE határozatban foglalt követelményeket. Az alperes által hivatkozott dokumentumok nem bizonyítják a tájékoztatás megtörténtét, ugyanis a kölcsönkérelemben foglalt rendelkezés általános megfogalmazású, a tájékoztató ajánlat pedig nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperes az érthető és világos tájékoztatást megkapta. A Megállapodás nem utal az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatóra, sem az alperes által csatoltakkal megegyező elnevezésű iratokra, csupán azt rögzíti, hogy a felperes megismerte a finanszírozásra vonatkozó valamennyi hatályos feltételt a mögöttes tartalom igazolása nélkül. Kiemelte az EUB C-186/16. számú ítéletét, miszerint a tájékoztatásnak nemcsak a devizaárfolyam emelkedésének vagy csökkenésének lehetőségére kell kiterjednie, hanem olyan tartalmúnak kell lennie, amelyből a fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeiket is.

A 2/2014. PJE határozat többek között rámutatott arra is, hogy nem megfelelő a tájékoztatás, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkezhető a szerződés egyes rendelkezéseiből vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezés együttes értelmezéséből. A perbeli tájékoztató kiadvány nem felel meg a kockázatfeltáró nyilatkozat törvényi feltételeinek, továbbá az eljárás során meghallgatott tanú tanú vallomása alapján az állapítható meg, hogy az autókereskedésben ezt az anyagot nem ismerhette meg. A tájékoztatás figyelemfelhívó jellege is hiányzik, ugyanis nem tudta értékelni az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeit. Az alperes által bemutatott matematika módszer pedig nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozzon.

Kifogásolta, hogy a tájékoztató nem tartalmaz szemléltető, a forint árfolyamának a svájci frankhoz képest lehetséges változásaira modellezett eseteket, sem részletes és informatív magyarázatot a deviza alapú kölcsönügyletekben rejlő a forint ügyletektől eltérő kockázatokra.

A törzskönyv kiadása vonatkozásában előterjesztett kereseti kérelmét is fenntartotta, mivel állítása szerint a tartozását kiegyenlítette.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A felperes fellebbezésében nem jelölte meg azt a lényeges eljárási szabálysértést, amelyre a hatályon kívül helyezésre irányuló kérelmét alapítja, így e kérelme is megalapozatlan.

Az ügy érdemére vonatkozóan előadta, hogy a szerződés az annak megkötése időpontjában hatályos valamennyi jogszabályi előírásnak megfelelt, így a bíróság megalapozott és érdemben helyes döntést hozott. Állította, hogy az A/20. szám alatt csatolt gépjárműfinanszírozási tájékoztató kihelyezésre került a honlapján, a bankfiókjában és a partner gépjármű kereskedésekben. A „Milyen kockázata van a finanszírozásnak?” című pontban tájékoztatást adott arról, hogy deviza alapú finanszírozási konstrukció esetén a kamatkockázaton túl a devizaárfolyamok változásából eredő árfolyamkockázat hatását is teljes egészében az ügyfélnek kell viselnie. Változó kamatozású konstrukció választása esetén pedig a leendő ügyfeleknek mérlegelniük kellett, hogy a kockázatok miatt a fizetendő törlesztőrészek összege – törlesztőrészlet-különbözet formájában – a futamidő alatt növekedhet.

Az A/19. szám alatt csatolt Megállapodás 1. pontjában is nyilatkozott a felperes a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltétel megismeréséről. Az egyedi kölcsönszerződésben és tervezetében is szerepel az ÁSZF 7. pontja, melyet szükségszerűen a felperes a szerződés aláírása előtt elolvasott, ezek megértését is igazolta aláírásával.

A feltételek érthetőek, szakszavak nélkül is világosan tartalmazzák a Hpt. 203. §-ában írt elvárásokat; mindez megfelel az EUB C-51/17. számú ítéletének. A rendelkezésre álló írásbeli tájékoztatások kiterjedtek arra, hogy a devizaárfolyamok változásából eredő árfolyamkockázat hatását teljes egészében az ügyfélnek kell viselnie és a felperesnek változó kamatozású konstrukció választása esetén mérlegelnie kell, hogy a kockázatok miatt a fizetendő törlesztőrészek összege – törlesztőrészlet-különbözet formájában – a futamidő alatt növekedhet. A felperes azért választotta a változó futamidejű fix törlesztésű konstrukciót, hogy a kamat és árfolyamváltozás kockázata a mindennapi megélhetését ne veszélyeztesse, a többletköltséget a futamidő kitolásával kívánta megfizetni.

A Kúra a Pfv.VI.22.357/2016/4. számú ítéletében az ÁSZF 7. pontjába foglaltakat világos és érthető feltételnek tekintette, így a rendelkezés tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján nem vizsgálható.

[6] A fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

[7] Az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak az elsődleges és másodlagos kereseti kérelem tárgyában kifejtett álláspontjával maradéktalanul egyetért, azt megismételni nem kívánja.

[8] A harmadlagos kérelemmel kapcsolatban az alábbi álláspontot foglalta el:

Az adott jogvita eldöntéséhez szükséges tényeket a 2/2014. PJE határozat III. pontjára figyelemmel az alperesnek kell bizonyítania. Az alperes csak úgy bizonyíthatta a fogyasztó

jogszabályoknak megfelelő tájékoztatását, ha azt is bizonyítja, hogy az általa hivatkozott dokumentumokat a felperes megkapta, így nem vehető figyelembe a tájékoztatás körében olyan okirat, ami a szerződésnek nem része és a fogyasztó általi megismerése nem bizonyított.

Az elsőfokú bíróság ítélete, valamint a fellebbezés is hivatkozott az alperes által a felperes részére készített ajánlat tartalmára, mely az elsőfokú eljárás iratai között nem található. Az ítéltábla az alperest eredménytelenül hívta fel ezen okirat csatolására, az alperes előadása szerint a kért irat nem lelhető fel. Ezért az ítéltábla ezen ajánlatot a bizonyítékok köréből kirekesztette.

A Ptk. 209. § (2) bekezdése szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát. Mindebből következik, hogy a bíróság az „Indítson velünk” című tájékoztatóban foglaltakat is figyelembe vette. Az ítéltábla a korábbi hatályon kívül helyező végzésében kifejtette, hogy az általános tájékoztató a bankfiókban, valamint az alperes internetes oldalán elérhető volt, így a felperes nem volt elzárva az abban foglaltak megismerésétől. Így az ítéltáblának az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége körében az „Indítson velünk!” című tájékoztatóból, a kölcsönkérelemből, az egyedi szerződés, a Megállapodás és az Általános Szerződési Feltételek rendelkezéseiből kellett kiindulnia.

[9] Az EUB a C-51/17. számú ítélet rendelkező részének 3. pontjában, továbbá az indokolás 74-78. pontjaiban akként foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magába foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

[10] A rendelkezésre álló dokumentumokban az alperes nem adott külön kifejezett magyarázatot, tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétére, annak a felperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására, gazdasági következményeire.

Az „Indítson velünk!” című tájékoztató „Milyen kockázata van a finanszírozásnak?” című fejezete csupán arra hívja fel a figyelmet, hogy a devizaárfolyamok változásából eredő árfolyamkockázat hatását teljes egészében az ügyfélnek kell viselnie, továbbá változó kamatozású konstrukció választása esetén mérlegelnie kell, hogy a kockázatok miatt fizetendő törlesztőrészek összege – törlesztőrészlet-különbözet formájában – a futamidő alatt növekedhet.

A kölcsönkérelem, valamint a Megállapodás aláírásával az adós elismerte, hogy megismerte az alperes Gépjárművásárlás finanszírozására vonatkozó, a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét. A valamennyi feltétel megismerésére vonatkozó elismerés azonban általános jellegű, abból nem azonosítható be, hogy az alperes által

hivatkozott árfolyamkockázati tájékoztatást tartalmazó iratok közül konkrétan melyek kerültek a felperes részére átadásra, illetve mely iratok megismerését tette az alperes megismerhetővé. Csupán az állapítható meg, hogy a felperes megismerte az alperesnek a finanszírozási kérelem benyújtásakor hatályos valamennyi feltételét. A kölcsönkérelem rögzíti, hogy az alperes aláírta a kérelmet és az annak hátoldalán szereplő dokumentumot (Megállapodást), a kölcsönszerződést, a vételi jogot alapító szerződést, az adásvételi szerződést, azonban említést sem tesz a kölcsön árfolyamkockázatára való figyelmeztetést is tartalmazó ajánlatról. Az utóbbi a fent írtak szerint nem áll sem a bíróság, sem a felek rendelkezésére, ezért nem ítéltető meg a benne foglalt tájékoztatás megfelelősége.

[11] A felek közt létrejött egyedi szerződésből megállapítható, hogy a felek a mértékadó devizanemként a svájci frankot, míg a kölcsöntartozás, a fizetendő törlesztőrészletek összegét forintban határozták meg. A kölcsönszerződés egyedi része tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek a svájci frank (L)IBOR és a svájci frank árfolyam alapján számolandók az ÁSZF 7/A. pont alapján. E pontban szereplő képletek a törlesztőrészletek kiszámítására vonatkoznak.

A felperes tévesen hivatkozott arra, hogy az alperesnek tájékoztatnia kellett volna őt az intervenciós sáv megszűnéséről, ugyanis a perbeli kölcsön nem euró, hanem CHF alapú, továbbá a Monetáris Tanács a szerződés megkötését követő évben, 2008. február 26. napjától kezdődően törölte el a forintárfolyam euróval szembeni sávok rögzítését.

Az alperesnek nem volt olyan kötelezettsége sem, hogy példákon keresztül mutassa be a forint/CHF árfolyamváltozásának következményeit.

[12] Az alperesi tájékoztató, valamint a hitelkérelemben és a kölcsönszerződésben szereplő nyilatkozata alapján a felperes azzal valóban számolhatott, hogy a devizában felvett kölcsönnek árfolyamkockázata van. Az alperes által nyújtott tájékoztatás tartalma azonban nem állapítható meg, a rendelkezésre álló adatokból pedig az árfolyamkockázat konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, valamint azt, hogy a kockázatviselésének nincs felső határa, az okiratokban több, különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben elhelyezett, több szerződési feltétel együttes értelmezése és egybevetése alapján a felperes esetleg csak kikövetkeztetni tudta. Az ilyen szabályozás nem felel meg az átláthatóság követelményének, nem tekinthető világosnak és egyértelműnek (Kúria Gfv.VII.30.024/2015/5.)

[13] A Kúria a BH2020. 45. számú eseti döntésében rámutatott arra, hogy nem világos, nem érthető a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése az árfolyamkockázat mibenlétére, fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására a kockázatviselés mértékére vonatkozó tájékoztatás hiányában csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több különböző, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján.

A BH2020. 151. szám alatt közzé tett döntésében kiemelte, hogy ha az alperes az árfolyamkockázat mibenlétére, valós voltára, súlyára, törlesztőrészletekre gyakorolt hatására nem hívja fel a figyelmet, a szerződésből nem tűnik ki az esetleges jelentős tehernövekedés veszélye, így ebből következően az árfolyamkockázat mibenlétére, törlesztőrészletekre,

illetve a futamidőre gyakorolt hatása nem volt világos és nem volt érthető a fogyasztó számára.

Ezen döntések ugyan más alperesek más tartalmú kikötéseinek vizsgálatát követően születtek, azonban az azokban adott iránymutatás jelen ügyben is alkalmazandó.

[14] A kifejtettekre tekintettel az alperesnek az árfolyamkockázatról való tájékoztatása nem felel meg a jogszabályban, az EUB döntéseiben, a Kúria jogegységi határozataiban foglaltaknak, így az árfolyamkockázatot a felperesre hárító kikötés nem esik a Ptk. 209. § (5) bekezdésének tilalma alá, ezáltal e kikötés tisztességtelensége a 209. § (1) bekezdése szerint megállapítható. Ezért a szerződés árfolyamkockázatot felperesre hárító rendelkezése nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra nézve. Az EUB számos határozatában (pl. C-26/13., C-186/16., C-483/16., C-38/17., C-51/17., C-118/17.) kifejtette, hogy nem az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelő volta eredményezi a vonatkozó szerződési rendelkezés tisztességtelenségét, hanem annak az a következménye, hogy a fogyasztó hátrányára jelentős mértékben felborítja a felek közötti érdekegyensúlyt.

[15] A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval a szerződő fél által egyoldalúan előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis; a semmiségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni. A megfelelő tájékoztatás hiánya miatt érvénytelen az a szerződéses rendelkezés, amely szerint az árfolyamkockázatot teljes egészében a fogyasztó viseli. Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, ennek érvénytelensége a Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi. Az érvénytelenség megállapításának további jogkövetkezményeit a Ptk. 237. §-a szabályozza, melyet a Legfelsőbb Bíróság általános jelleggel az 1/2010. (VI. 28.) PK véleményben és a 2/20210. (VI. 28.) PK véleményben értelmezett. Az utóbbi PK vélemény 5. pontja, továbbá a 6/2013. PJE határozat 4. pontja is úgy foglalt állást, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítása esetén amennyiben a jogkövetkezmények alkalmazását a fél kéri és az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie. A 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. § (1) bekezdése szerint is a fél az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé vagy határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánításának az alkalmazását kérheti.

[16] Az ítéltábla a szerződést úgy nyilvánította érvényessé, hogy a HUF/CHF átváltási árfolyamot maximálta, a szerződésben rögzített kamatmértéket (a forintosítási fordulónapig) érintetlenül hagyta. Ez a megoldás megfelel az uniós jogi rendelkezéseknek, továbbá az EUB joggyakorlatában kifejtetteknek és figyelemmel van az érvénytelenség jogkövetkezményei alkalmazása hazai bírói gyakorlatban kialakult elveire is. Irányadónak tekintette a megtámadási okként szabályozott feltűnő értékaránytalanság kiküszöbölése vonatkozásában született PK 267. számú állásfoglalást, miszerint nem a teljes értékegyensúlyt kell létrehozni az érvényessé nyilvánítás során, hanem az aránytalanságnak azt a mértékét kell kiküszöbölni, amely már feltűnővé (jelentőssé) tette az értékaránytalanságot.

A maximált árfolyam meghatározásánál az ítéltábla tekintettel volt arra, hogy mi az az árfolyam, aminek alkalmazása nem kirívóan aránytalan, és nem bontja meg kirívó mértékben

a feleknek a szerződésből fakadó jogainak és kötelezettségeinek egyensúlyát, csupán a feltűnő értékaránytalanságot küszöböli ki. Nem tévesztette szem elől, hogy a kölcsönszerződés megkötése során alkalmazott árfolyam 148.55 HUF/CHF volt. Jelentősebb tartós emelkedésre, 170 HUF/CHF-re csak 2008. október 15-ét követően került sor. A CHF árfolyama 2010. június 7. napjától emelkedett 200 forint fölé. A fogyasztónak tudnia kellett, hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen irányban is változhat, az infláció jelenségével szintén tisztában kellett lennie, továbbá azzal is, hogy a forint és a svájci frank inflációjának különbségéből adódóan az árfolyamok elcsúszhatnak, azonban a svájci inflációs adatokat nem ismerhette. Mindezek alapján az ítéltábla a maximált árfolyamot a szerződéskötéskor irányadó árfolyam mintegy 30%-ával növelten 195 HUF/CHF-ben állapította meg – mint olyan mértékben, amely mellett nem kirívóan aránytalan a fogyasztónak az árfolyam növekedése miatti többletterhe, és amellyel a fentiek szerint kellő körültekintés mellett számolhatott.

Az elszámoláshoz valamennyi adat nem állt rendelkezésre, ezért az ítéltábla nem foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy a felperesnek van-e tartozása, illetve túlfizetése az alperessel szemben. Az elszámolás során esetlegesen szakértő bevonására is szükség lehet.

[17] Az ítéltábla a Pp. 213. § (2) és (3) bekezdése alapján közbenső ítéletet hozott, az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta. Az iratokat a kereset összegének meghatározása végett visszaküldi az elsőfokú bíróságnak.

Az elszámolást követően lesz az elsőfokú bíróság abban a helyzetben, hogy a negyedleges kereseti kérelem tárgyában állást foglaljon.

Az ítéltábla a másodfokú perköltség összegét csupán megállapította, annak viselése tárgyában az elsőfokú bíróság határoz a Pp. 252. § (4) bekezdése alapján.

Budapest, 2021. november 2.

Dr. Németh Lászlós.k.

a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.
s.k.

előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó

bíró